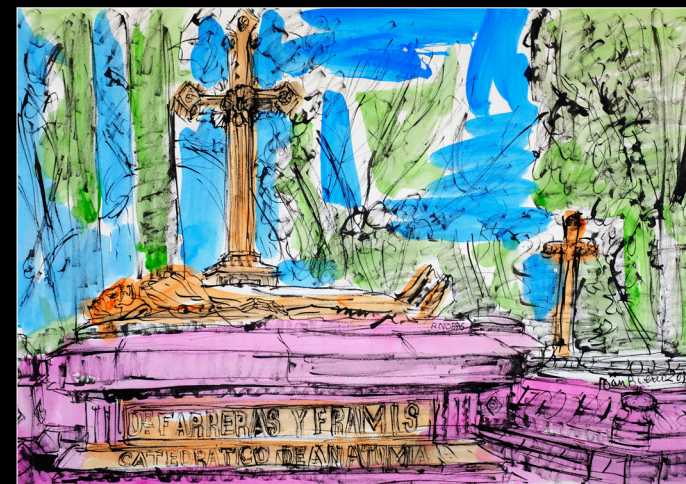

Mausoleu del Dr. Jaume Ferran i Clua. Cementiri de Montjuïc.

Sepulcre del Dr. Jaume Farreras i Framis. Cementiri de Montjuïc.

EXPOSICIÓ

VESTÍBUL DE LA FACULTAT DE MEDICINA I CIÈNCIES DE LA SALUT

Carrer Casanova, 143. 08034 - Barcelona

Octubre - Desembre de 2023

COORDINACIÓ

IDA CARRAU I BUENO. *Arxivera. Regió Sanitària Barcelona*

JOAN PUJOL I ROS. *Acadèmic corresponent. Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya*

SUPORT TÈCNIC

CRAI Biblioteca del Campus Clínic

DIBUIXOS

JOAN BUENO I CASADESÚS

ORGANITZA

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Facultat de Medicina
i Ciències de la Salut

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CRAI Biblioteca
Campus Clínic

REAL ACADEMIA DE MEDICINA
DE CATALUNYA

GIMBERNAT

AMB LA COL·LABORACIÓ DE

Cementiri de Barcelona
cementiri es ciutat

L'art funerari

en la

Medicina catalana

Una passejada pels cementiris de Barcelona

ada cultura interpreta el significat de la mort segons les seves creences i patrons, i la percepció que se'n té també està influïda per la naturalitat amb què es produeix. Caldria recordar les paraules del Dr. Moisès Broggi i Vallès: "Hem de ser conscients que la vida humana comença amb la fecundació i la naixença, i que s'acaba amb la vellesa i la mort. La realitat ens diu constantment que tot allò que neix es mor. És una llei universal que no podem canviar...". Malgrat tot, cada cultura difereix en molts aspectes a l'hora d'afrontar l'últim viatge, però n'hi ha un en concret en el qual tots coincideixen: la importància de l'arquitectura funerària, el lloc on reposarà el difunt.

Antigament, quan a un malalt se li agreujava l'estat de salut i el metge confirmava que s'apropava el seu final, era l'hora de portar-li el Sant Viàtic, i s'avisava al sacerdot perquè vingués a confessar el malalt. Quan se l'havia extremunciat, era senyal que la seva vida se n'anava per moments. Ocorregut el traspàs, s'avisava el fuster per tal que li fes la caixa a mida i s'anunciava la defunció a familiars i amics. En alguns pobles petits, una dona determinada que rebia el nom "d'avisadora de morts" anava casa per casa a comunicar-ho als veïns. En d'altres, era el pregoner qui ho anunciava a la població. Aleshores, s'iniciava el ritual de la vetlla. Els familiars més pròxims es posaven de dol, s'arranjava la cambra mortuòria seguin uns patrons molt ben establerts i la família atenia i rebia el condol dels qui venien a fer l'última visita al difunt, a qui es vetllava sense interrupció, dia i nit, fins que arribava l'hora de l'enterrament. Un acte previ a l'enterrament era el res públic del rosari a la casa del difunt, on acudien tots els familiars i molta gent del veïnat. Per a l'enterrament s'arreglaven la comitiva d'acord amb unes normes consuetudinàries i socials que s'acostumaven a complir estrictament depenent del tipus de funeral que s'havia contractat: de primera classe, de segona, de tercera o de beneficiència.

El següent pas era l'enterrament. Aquelles famílies que tenien drets funeraris en un cementiri, ja havien fet les gestions necessàries perquè fos rebut el difunt. Molts membres de la burgesia catalana del segle XIX, s'havien fet construir en vida, panteons i mausoleus dissenyats pels millors arquitectes, escultors i artesans de l'època, en un intent de projectar i palesar que el poder econòmic continuava més enllà de la mort. Els prohoms de la

creixent burgesia comercial i industrial no van escatimar recursos a l'hora de projectar el descans etern dels seus estimats, i van encarregar sepulcres que són veritables joies, tant des del punt de vista arquitectònic com artístic, entre els quals en podem admirar molts de metges i farmacèutics. Podem destacar-ne els de Jaume Ferran i Clua, Bartomeu Robert i Yarzabal, Valentí Carulla i Margenat, Joaquim Bonet i Amigó, Lluís Comenge i Ferrer, els de les famílies de farmacèutics Salvador Andreu i Grau o Agustí Yáñez i Girona.

Avui, el protagonisme familiar en la mort d'un ésser estimat, ha deixat pas al de les empreses funeràries que s'encarreguen de tot. El cos queda immediatament a les seves mans i és als tanatoris on es reuneixen la família i els amics del difunt. I al vespre tothom se'n va a casa. En la societat actual, la mort s'ha convertit en un tabú.

En aquesta exposició us oferim una **passejada virtual** pels cementiris de Barcelona, on es pot contemplar aquest "museu a l'aire lliure".

Ida Carrau i Bueno
Joan Pujol i Ros

Carrossa fúnebre de luxe. Museu de les Carrosses. Cementiri de Montjuïc.